RS AU § 203 Deltagande i etablering av Regions for Democracy initiative

Ärendenummer: RS 2026/1720

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Deltagande vid konferens om etablering av Regions for Democracy initiative den 5–6 november 2026 godkänns.

Sammanfattning

Region Gotland har fått en inbjudan till att medverka vid etableringen av ett globalt nätverk för regioner för demokrati. En konferens kommer äga rum i Barcelona. Ärendet avser att ta ställning till om Region Gotland ska ha representanter på plats vid konferensen i Barcelona för att påverka utformningen av nätverkets etablering. Ett politiskt åtagande om medlemskap behöver inte föregå den tekniska dialogen som kommer att ske vid konferensen. Ett slutgiltigt ställningstagande från Region Gotlands sida om medlemskap och engagemang i nätverket behöver följaktligen hanteras av regionfullmäktige i efterföljande process.

Bedömning

Ärendet avser att ta ställning till om Region Gotland ska ha representanter på plats vid konferensen i Barcelona för att påverka utformningen av nätverkets etablering. Representanterna består av 1–2 förtroendevalda, där kostnaden för deltagande belastar kostnadsställe: zz1002

Därtill deltar sakkunniga från förvaltningen.

Ett slutgiltigt ställningstagande från Region Gotlands sida om medlemskap och engagemang i nätverket skulle behöva hanteras av regionfullmäktige i en efterföljande process.

Några aspekter för Region Gotland att beakta i nuvarande skede avseende diskussionen om nätverkets utformning är följande.

Internationell strategi för Region Gotland 2025–2028 prioriterar medlemskap i ett begränsat antal internationella nätverk. Region Gotland prioriterar utifrån mervärde, nytta och resurser inför medverkan i projekt och nätverk och internationella åtaganden.

Förväntade mervärden och nyttor av att delta i nätverket handlar om en ökad internationell kompetens inom Region Gotland, men även hos andra aktörer på Gotland, genom erfarenhets- och kunskapsutbyte, och en ökad kulturell förståelse mellan människor med olika bakgrund.

Region Gotland är en svensk kommun med regionala ansvar som har en lång tradition av lokal demokrati. Genom arbetet med Almedalsveckan är Gotland

en mötesplats för demokrati i Sverige. Här kan Region Gotland bidra till nätverkets ambition kring testbäddar för innovation.

I *Vårt Gotland 2040*, den regionala utvecklingsstrategin, täcker två av de övergripande målen i valda delar in nätverkets ambitioner, nämligen:

Gotland är ett tryggt och inkluderande samhälle med livskvalitet för alla, och; Gotland är en nytänkande tillväxtregion med utvecklingskraft.

I *Vårt Gotland 2040* finns det lydelser som handlar om digitalisering, inkludering och demokrati, om demokrati som både mål och medel för en hållbar utveckling, om demokratiskt valda församlingars betydelse för avvägning av målkonflikter, om jämställdhet som en förutsättning för en demokratisk utveckling, om delaktighetens betydelse för att stärka demokratin, om levande kulturliv som en omistlig del av det demokratiska samhället.

Sammantaget finns det i *Vårt Gotland 2040* överensstämmelse med flera av de delmål som nätverket avser fokusera på.

Mål och delmål är i nuläget förslag från Katalonien. En del av målen och delmålen är av en sådan karaktär att de kan gå bortom Region Gotlands jurisdiktion som svensk kommun. Det är därför av vikt att Region Gotland signalerar vilka av förslagen till delmål som vi kommer att kunna ta del i vid konferensen i Barcelona.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

Det är inte nu nödvändigt att genomföra en konsekvensbedömning av tvärperspektiven för deltagande i konferensen, utan en sådan görs om det blir aktuellt att bereda ett ärende om medlemskap. Likväl finns det en poäng att göra en preliminär bedömning utifrån den information som finns i nuläget om nätverket, som ett stöd till deltagarna från Region Gotland på konferensen.

1. Rättslig grund/ rättsligt perspektiv

Ett kommunalt agerande kan anses utrikespolitiskt i juridisk mening om agerandet av någon anledning riskerar få negativ betydelse för Sveriges internationella relationer. Med tanke på övriga föreslagna medlemmar såsom delstater med uttalade ambitioner om ökat eller fullt självbestämmande kan det därför finnas anledning att iaktta försiktighet. Likaså bör nyttan för regionens egna medlemmar, d.v.s. allmänintresset och lokaliseringsprincipen ytterligare utvecklas. Det anförda bör dock inte hindra ett sonderande deltagande vid konferensen.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att trots avsaknad av medlemsavgift i nuläget, kommer ett engagemang medföra kostnader för deltagande i mätverkets aktiviteter. Det

avser arbetstid och sakkunskap i förvaltningen. De ökande kostnaderna kan lösas antingen genom tillskott av resurser, eller genom omprioritering inom ramen för befintliga åtaganden. I det senare fallet, medför det att andra åtagande behöver nedprioriteras eller strykas.

Det är av vikt att en sakkunnig funktion har en hemvist i någon del av förvaltningen.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att flera av de aktiviteter som nätverket ämnar genomföra och arbeta med kan ha en positiv inverkan på Region Gotland verksamheters kapacitet att arbeta med ungas deltagande genom utbyten av erfarenheter, metoder och kunskaper. I synnerhet mål och delmål 9.

För att nytta ska uppstå kommer det kräva ett aktivt engagemang dels från verksamheter som möter barn och unga, dels från verksamheter som budgeterar och följer upp verksamheterna för att ta tillvara resultat.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att nätverkets inriktning kan ha en positiv inverkan på jämställdhet och jämlikhet, genom mål och delmål 8–10.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att mål och delmål 3 och 8 kan stärka arbetet som Region Gotland gör för att stärka den territoriella sammanhållningen.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att ett engagemang i nätverket inte har någon inverkan på klimat och miljöperspektiv bortsett från den belastning som reseanledningar genererar.

Ärendets behandling under mötet
Ordföranden ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag
Inbjudan daterad 2026-07-22
Formell inbjudan daterad 2026-09-18
Regions for democracy
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-09-17